

Lokala riktlinjer vid Demenssjukdom

Sundsvalls kommun

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Sundsvalls Demenscentrum	3
3	Länssamverkan	4
4	Personalkompetens	4
5	BPSD	4
5.1	<i>BPSD-administratör/Demensombud</i>	<i>5</i>
6	Rutiner.....	5
6.1	<i>Boende.....</i>	<i>5</i>
6.2	<i>Hemtjänst.....</i>	<i>5</i>
6.3	<i>Läkemedel.....</i>	<i>6</i>
6.4	<i>Komplexa ärenden.....</i>	<i>6</i>
7	Skyddsåtgärder och Nollvision.....	6
8	Länkar	8
9	Bilagor.....	8

1 Inledning

Antalet demenssjuka personer i Sverige ökar eftersom vi blir fler och fler äldre. Det finns inget botemedel ännu, så det är viktigt att vi som möter demenssjuka personer i vårt arbete har goda kunskaper om sjukdomarna och om bemötande och förhållningssätt.

Sundsvalls kommuns lokala riktlinjer utgår ifrån de nationella demensriktlinjerna, det nationella BPSD-registret och stiftelsen Svenskt demenscentrum.

2 Sundsvalls Demenscentrum

Socialnämnden har beslutat att ge förvaltningen i uppdrag att ta fram en långsiktig strategi för hur vi på bästa sätt kan stödja demenssjuka personer och deras anhöriga, för att de ska klara det vardagliga livet. Sundsvall ska bli en ”demensvänlig kommun”. Utifrån uppdraget har en handlingsplan tagits fram. Som ett led i denna handlingsplan startar Demenscentrum den 1 februari 2017. Viktiga grundvärden är hög kompetens, erfarenhet, aktuell forskning, lättillgänglighet och respektfullt bemötande.

I Demenscentrums arbetsuppgifter ingår att:

- Erbjuda ett sammanhållet och individuellt stöd för den sjuke och dennes anhöriga genom hela sjukdomsförloppet
- Förmedla kontakt till och samverka med andra instanser och/eller funktioner som personen behöver för att klara sitt dagliga liv.
- Erbjuda kontinuerlig utbildning i demenssjukdomar och bemötande till anhöriga
- Tillhandahålla kontinuerligt stöd, utbildning och handledning för personal som möter dessa personer i sitt arbete.

De som arbetar i Demenscentrum är:

Heléne Wiklund demensspecialiserad undersköterska
Charlotta Berglund Silviasyster
Bettina Storås undersköterska
Karin Klint Silviasjuksköterska
Carina Sjölander demensvårdsutvecklare

Demenscentrum finns i Anhörigcenters lokaler på Skepparegatan 5 B i Sundsvall

Kontaktuppgifter till Demenscentrum

Telefon 060-19 21 90 vardagar 08.30-12.00 13.00–16.00

Mail demenscentrum@sundsvall.se

3 Länssamverkan

Att få en demensdiagnos är viktigt för att utesluta andra sjukdomar, få rätt behandling och stöd samt för att få en förståelse för personens symtom som ofta kan vara mer än ”bara” nedsatt minne.

Primärvården ansvarar för utredning och behandling på basnivå och geriatriska kliniken för utredning och behandling på specialistnivå.

Demenscentrum samverkar med geriatriska mottagningen på Sundsvalls sjukhus samt hälsocentralerna i Sundsvalls kommun, för att kunna ge rätt stöd i tidigt skede av sjukdomen.

För att främja samverkan mellan kommun och landsting finns ett länsnätverk i Västernorrland, där Demenscentrum deltar.

En länssamordnare driver samverkansfrågorna i länet.

Länssamordnare: Ann-Marie Westerlund

ann-marie.westerlund@lvn.se

4 Personalkompetens

Demensutbildning för personal kommer att erbjudas för personal inom socialtjänsten från 2017. Inför deltagande i utbildning ska webbutbildningen demens ABC vara genomförd.

Demens ABC

All personal som möter demenssjuka personer i sitt arbete i Sundsvalls kommun ska ha baskunskap inom demensområdet, genom Demens ABC. Det är en webbaserad utbildning som utgår ifrån de nationella riktlinjerna.

Demens ABC plus

Fortsättningsutbildning finns för primärvård, hemtjänst, särskilt boende, anhöriga, biståndshandläggare och sjukhus.

5 BPSD

Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demenssjukdom

De flesta personer med demenssjukdom (90 %) får någon gång BPSD-symtom. Det kan vara symtom som hallucination, utåtagerande, ångest, motorisk rastlöshet eller sömnstörning.

Det nationella BPSD-registrets syfte är att kvalitetssäkra vården av personer med demenssjukdom. Observation av BPSD görs med hjälp av en skattningsskala, som gör det möjligt att bedöma hur ofta symtomen förekommer och hur mycket det påverkar personen med demenssjukdom.

Efter skattningen genomförs en analys av eventuella orsaker. En vårdplan utformas och efter 4-6 veckor görs en utvärdering med ny skattning.

BPSD-administratören vid enheten registrerar insamlad data och detta sammanställs till en rapport som kan skrivas ut och användas i det dagliga arbetet på enheten. Från registret kan även statistik tas ut och jämföras med övriga riket. I Sundsvalls kommun ansvarar certifierade BPSD - utbildare för utbildningen. Den innefattar två dagar med efterföljande uppföljning på respektive arbetsplats med

möjlighet till stöd och handledning efter behov. Det är ett team per arbetsplats som utbildas. Teamen består av 2 undersköterskor, sjuksköterska och områdeschef. BPSD-utbildning utförs kontinuerligt för boende och servicehus och har påbörjats i en hemtjänstgrupp. Utvecklingsarbete pågår för spridning till övriga hemtjänstgrupper.

5.1 BPSD-administratör/Demensombud

För personal som arbetar på boende eller servicehus ersätts rollen demensombud med BPSD-administratör.

För övrig personal byts demensombudsrollen successivt ut allt eftersom BPSD-utbildning genomförs.

6 Rutiner

6.1 Boende

Rutiner enligt flödesschema för boende (bilaga 1).

BPSD-registrering ska göras inom 4 veckor efter inflyttning till demensenhet. För övriga enheter och servicehus, görs registrering vid BPSD-symtom som försämrar den demenssjukes livskvalitet.

Om enheten inte gått utbildningen görs skattningen på papper och kan införas i registret senare. Kontakta Demenscentrum för anmälan till utbildning.

Områdeschefen har det yttersta ansvaret för att bemötandeplan och omvårdnadsåtgärder följs.

Vid behov av extraresurs ska alltid ansvarig områdeschef kontakta sin chef, för att säkerställa att gällande rutiner följs. Det är alltid en ordinarie personal som är extraresurs och ansvarar för den demenssjuke med BPSD symtom.

6.2 Hemtjänst

Vid BPSD-symtom som påverkar personens livskvalitet görs en handlingsplan:

- Levnadsberättelse och även anhörigas kunskaper används som stöd för att få en personcentrerad omvårdnad.
- Om personen har demenssymtom, men ingen diagnos, kontakta kommunens eller hälsocentralens sjuksköterska eller anhörig om det finns för läkarkontakt och bedömning av eventuell demensutredning.
- Vid behov av råd, stöd, handledning eller utbildning kontakta Demenscentrum
- Hemtjänstgrupp som gått BPSD-utbildning – följer flödesschema (bilaga 2). Vid behov av metodstöd, kontakta Demenscentrum

6.3 Läkemedel

- Fördjupad läkemedelsgenomgång enligt länsrutiner
- Bedömning för eventuell behandling med demensläkemedel
- BPSD-registrering ska vara gjord och omvårdnadsåtgärder provats innan lugnande läkemedel sätts in.
- Mediciner som avser att dämpa/lugna den demenssjuke ska helst inte sättas in under utvärderingsperioden. Det kan då bli svårt att bedöma effekten av omvårdnadsåtgärderna.
- Vid insättning av Neuroleptika ska behandlingen kontinuerligt utvärderas och behandlingsperioden ska inte pågå längre än 3-4 månader.

6.4 Komplexa ärenden

Vid komplexa ärenden sammankallar områdeschef till en SIP eller en multiprofessionell teamträff och en handlingsplan utformas.

SIP (Samordnad individuell plan) är ett verktyg för samverkan mellan landsting och kommun som ger en helhetsbild och kan förenkla för alla berörda.

Områdeschef har det yttersta ansvaret för att befintliga rutiner följs.

När det gäller utåtagerande beteende där det finns risk att personen skadar sig själv eller andra ska alltid medicinskt ansvarig sjuksköterska MAS informeras för bedömning av patientsäkerheten.

Avvikelse rapport (SoL/LSS) ska alltid skrivas när händelser inträffar som påverkar medboende till utåtagerande.

Lex Sarah utredare Agneta Skoglund

agneta.skoglund@sundsvall.se

7 Skyddsåtgärder och Nollvision

För personer med demenssjukdom och särskilt i samband med BPSD symtom är risken stor att begränsande skyddsåtgärder används. All personal bör därför följa de lokala riktlinjerna för skyddsåtgärder. Arbetsterapeut och fysioterapeut kontaktas för förebyggande arbete.

Nollvision

Svenskt demenscentrum har utarbetat ett utbildningspaket för en demensvård utan tvång och begränsningar.

I Sundsvall har ambassadörer utbildats som ska sprida sina kunskaper ute i verksamheterna. På ett demensboende (Havssundet) pågår ett utvecklingsarbete för att i samarbete med arbetsterapeut och fysioterapeut, implementera BPSD-arbetsätt och Nollvision ”**Att bygga en hel bil**”. Efter utvärdering planeras för att successivt implementera arbetsättet inom övriga boende-enheter.

Februari 2017

Riktlinjerna revideras en gång per år eller tidigare vid förändringar.
Revideringsansvarig är demensvårdsutvecklare med godkännande av verksamhetschef för Hälso- och Sjukvård och verksamhetschef för vård och omsorg

Demensvårdsutvecklare: Carina Sjölander
carina.sjolander@sundsvall.se

8 Länkar

Demens på Sundsvalls kommuns hemsida:

<http://sundsvall.se/omsorg-och-hjalp/demens/>

Sundsvalls kommuns rutiner för avvikelser

<http://inloggad.sundsvall.se/Service-stod-i-arbetet/Manualer-instruktioner-lathundar/Forvaltningsrutiner/Socialtjänstens-rutiner/Socialtjänstens-gemensamma-rutiner/Avvikelser-i-socialtjänst/>

Lokala riktlinjer för skyddsåtgärder

<http://inloggad.sundsvall.se/Service-stod-i-arbetet/Manualer-instruktioner-lathundar/Forvaltningsrutiner/Socialtjänstens-rutiner/Halso--och-sjukvard/>

Demenssjukvård och demensutredning på landstingets hemsida

<http://www.lvn.se/For-vardgivare/Demensutredning/>

Läkemedelsgenomgång - rutiner för Västernorrlands län

<https://www.lvn.se/For-vardgivare/Lakemedel/Aldre-och-Lakemedel/>

SIP på kommunförbundets hemsida

<http://webbutik.skl.se/sv/artiklar/samordnad-individuell-plan-sip-for-aldre.html>

Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom

<http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/18012/2010-5-1.pdf>

Nationella BPSD-registret

www.bpsd.se

Svenskt demenscentrums hemsida

<http://www.demenscentrum.se/>

Länk till demensutbildningarna ABC

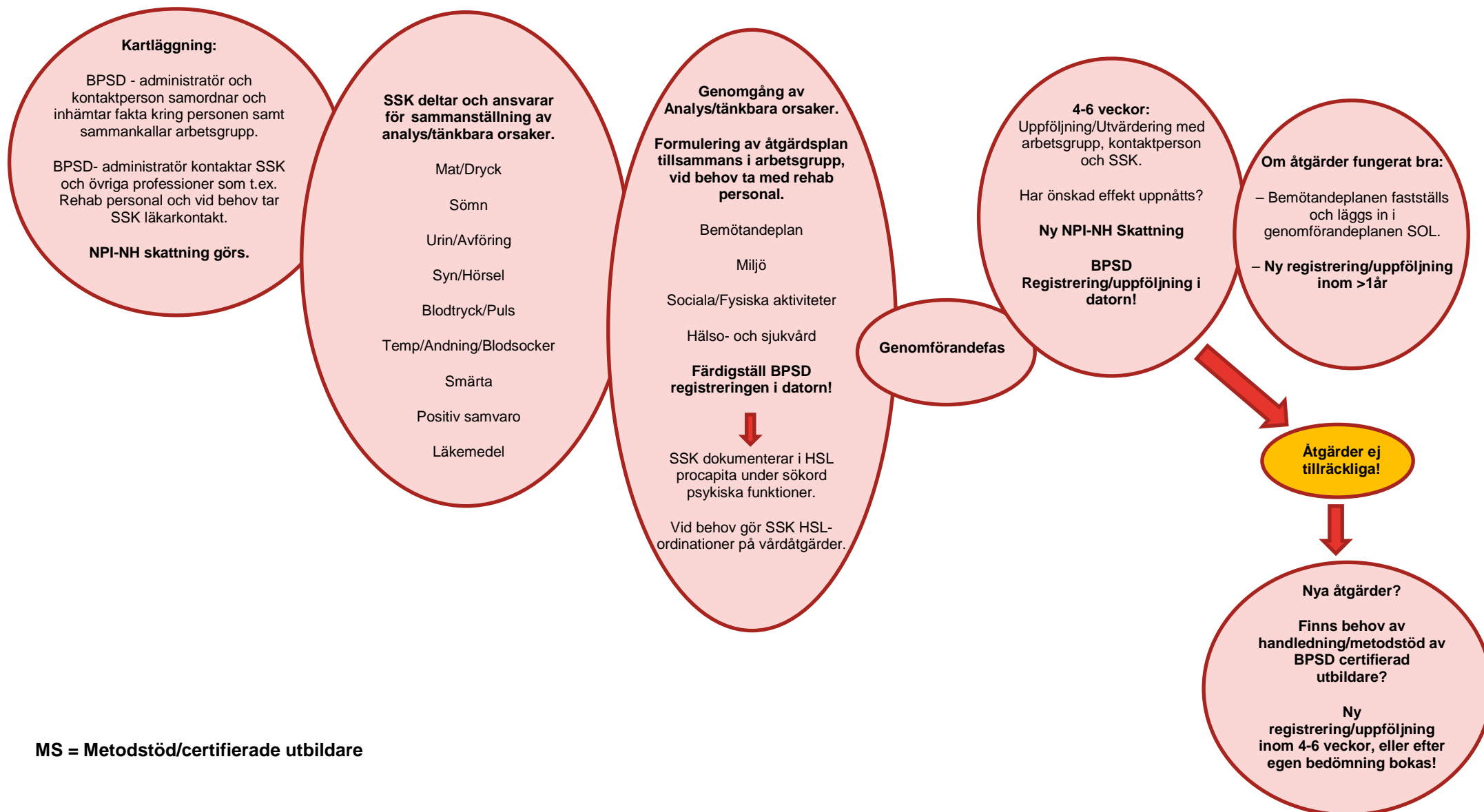
<http://www.demenscentrum.se/Utbildning/Webbutbildningar1/demensabc/>

Utbildningspaket Nollvision

<http://www.demenscentrum.se/Arbeta-med-demens/Metoder-och-arbetssatt/Nollvision--for-en-demensvard-utan-tvang-och-begransningar1/>

9 Bilagor

Arbetsflöde vid BPSD registrering SÄBO

Arbetsflöde vid BPSD Registrering Hemtjänst

